

את המודעה החמישית פירסמה סוכנות ארוזים לכוח-אדם. דרושים פר עלי/ות-ייצור. "אין בעייה, גברת. יש לנו הרבה עבודה, רק תבואי", אמר לי בחור אדיב בטלפון.

באתי בחורה חביבה ומלאת רצון טוב רושמת את פרטיי האישיים. היא נמלאת בעצב קל כשאני אומרת לה שמעולם לא עבדתי, ובעצם אין לי מיקצוע, וכל מה שאני רוצה, ויכולה, לעשות, הוא להיות פועלת.

עכשיו אין כלום, אבל אני אמצא לך משהו, פועלת בבית-חרושת למוון, תרוויחי 1000 שקלים, תעבדי במישד-מרת-בוקר, צהריים או לילה. אתקשר איתך עוד היום, או לכל המאוחר מחר. שבוע עבר מאז. אני, מובטלת הזקן, קה נואשות לכסף — כך אמרתי לך חורה החביבה מארוזים — עדיין מחכה. כך גם בסנפאואר. כולם אדיבים, ועבודה — אין. בכניסה למישרי המחלקה הסכנית מונחת צלוחית של סוכריות מתוקות, ציבועניות. לידה רף ורוד, המסביר כמה נעים וקל וטוב לעבוד עם סנפאואר. הפקידה דורשת שאקרא את הכתוב בדף המתקתק הזה, ורק אחרי-כך אכנס למישרה.

קראתי. השתכנעתי. אופטימית לגי מרי אני מספרת לפקידה מהו מצבי. מובטלת. רוצה להיות פועלת.

אני לא יכולה לעזור לך, היא אר מרת. בעלי בתי-חרושת דרושים רק פועלים-גברים. אני מציעה לך לפנות למחלקה המישרדית. הם ימצאו לך עבודת-מישרד, מוכרות או משהו כזה.

אני לא רוצה לעבוד במישרד. אני רוצה להיות פועלת.

הפקידה מתחילה לאבד את סבל-נותה. היא מושכת בכתפיה בתנועה של אי-אכפתיות. "אין מה לעשות. אני מבינה אותך, אבל זה המצב."

עכשיו, אחרי שניסיתי בכוחותי שלי למצוא עבודה, ולא הצלחתי, אני מקווה שהמדינה תעזור לי.

"מי זו ציפי?"

אני מתקשרת עם לישכת-התע-סוקה ברמת-גן. כתושבת גיב-עתיים זו הלישכה שאלה אני צריכה לפנות. "שעות-הקבלה של הלא-מיקצועיים הן בימים א, ב, ד, ה בין 8 ל-10 בבוקר, ובין 12 ל-2 בצהריים."

מישהו בשרות-התעסוקה כי טוח, כנראה, שלמובטלים אכזרי, ביחד עם העבודה, גם חוש הריח והי ראייה. אחרת איך אפשר להסביר את הסירחון הקל של שתן, העוטף את לישכת-העבודה ברמת-גן מיד בכניסה אפשר לחוש בריח החמוץ. מגעיל. זה — בתוספת קירות מלוכלכים, ספי-סלים מהוהים, ריצפה מרובבת בכתמים — משפיל את המובטלים בהחלטיות, כאילו מכונת.

שלוש פעמים באתי ללישכת-הע-

שרה ליבוביץ

הלכה כאובטלת

לחפש עבודה.

חוייה קשה

בודה, כאובטלת, ובכל פעם הרגשתי נעלבת, נתונה לחסדי מימסד אכזר המתעב את אזרחיו, משתרל בכל כוחו למעוך את כבודם עד דק. תתבטלו, תריחו ותשתקו.

במשך שבוע ימים חיפשתי עבודה. לצורך העניין הצגתי את עצמי כבעלת עשר שנות לימוד, חסרת-מיקצוע, מר-בטלת שמעולם לא עבדה, הרוצה לעי-בוד כפועלת, ובעצם, בשל חוסר מוחלט של כישרים מיקצועיים, אף אינה יכולה להתאים לעבודה אחרת.

"לא לנשים!"

בעמודי ה"דרושים" בעיתונים מצאתי רק חמש מודעות המתאי-מות לפועלות.

ביום ראשון בבוקר התקשרתי עם כולן. בבית-חרושת לנעלים נימרוד ענה לטלפון אבי.

"גברת, זה לא עבודה המתאימה לנשים", הוא אמר בפסקנות.

"למה?"
"יש הרבה ליכולך ודבק. אשה לא יכולה להתלכלך כזה."
"אני דווקא כן יכולה."

"חיפשתי עבודה!"

בימים ג, ה, בין 12 ל-2 בצהריים, אומרים לי בטלפון. קצת מסובך. צריך מוח של גאון קטנטן כדי לזכור. אל לישכת-העבודה הממשלתית הגעתי כשאני גדושת-תיקווה. שרות-התעסוקה — על עשרות סניפים, מאות עובדי ומנהלי הנמרץ, שכל כך אוהב לנאום ולהצטלם — בוודאי יוכל למצוא עבודה קטנה ופשוטה לפועלת אחת מובטלת ורעבה.

או קודם כל הריח. מייד בכניסה. סירחון. לא נעים.

אני לא מתייאשת. חולפת במהירות על פני מי שנראה כשומר. גבר שמן, סרוח על כסא בפתח הלישכה, מפצח גרעינים, שקוע בקריאת עיתון.

השעה 9 בבוקר. איש מלברו אינו נמצא בסביבה. אני רוצה לשאול אותו לאן עלי לפנות, אולם הוא כליכך שקוע בעיתון, שחבל להפריע לו.

אני עולה לקומה השנייה. אין שלטי-הפנייה. הבניין ריק. אין מי שיסביר לי מה עלי לעשות. באחד החדרים הדלת פתוחה. אני מתקרבת. פקידה משוחחת בטלפון.

אני ממתינה. חמש דקות. הפקידה מתלהטת. "גועלי-נפש לעבוד כאן", היא אומרת אל תוך הטלפון, "ואת זוכרת שסיפרתי לך שבגשתי את הנחמד ההוא, והיא מחלישה את קולה, כדי שלא אשמע."

"גברת, אני מכיר נשים! היו פה כבר כמה. זה לא יילך. חבל על הזמן שלך." מודעה אחרת התגלתה כמנסרת-שיש. א' א' חסון צחק כשמע שאני רה קשה. צריך לסחוב לוחות-שיש. אבל אם את רוצה, למה לא, תבואי ונראה."

כל הכבוד, א' א' חסון. המישרה שהוצעה במודעה השלי-שית נתפסה כבר ביום השישי.

למודעה הרביעית, מפעילי/ות מכר-נה, ענה גבר חסר-סבלנות. "זה לא לנשים. העבודה קשה וצריך לעבוד במישרות."

"אני מוכנה לעבוד קשה, בכל שעה."

"אנחנו רוצים רק גברים. מהמודעה אפשר להבין שגם נשים יכולות לעבוד אצלנו, אבל זו היתה טעות-דפוס."

"לא. זו לא טעות-דפוס. ככה אתם חייבים לפרסם את המודעות. שמעת על חוק שיוויון-הזדמנויות-בעבודה?"

סוכריות ציבועניות

עכשיו הוא ממש עצבני. נושף ורותח אל תוך האפרכסת. את היית טכנאי-מטוסים בחיל-אוויר? לא? אז אנחנו מחפשים רק טכנאי-מטוסים. שלום!"

בתבת ליבוביץ (מימין) בלישכת-העבודה ברמת-גן, אשה לא יכולה להתלכלך כזה.